

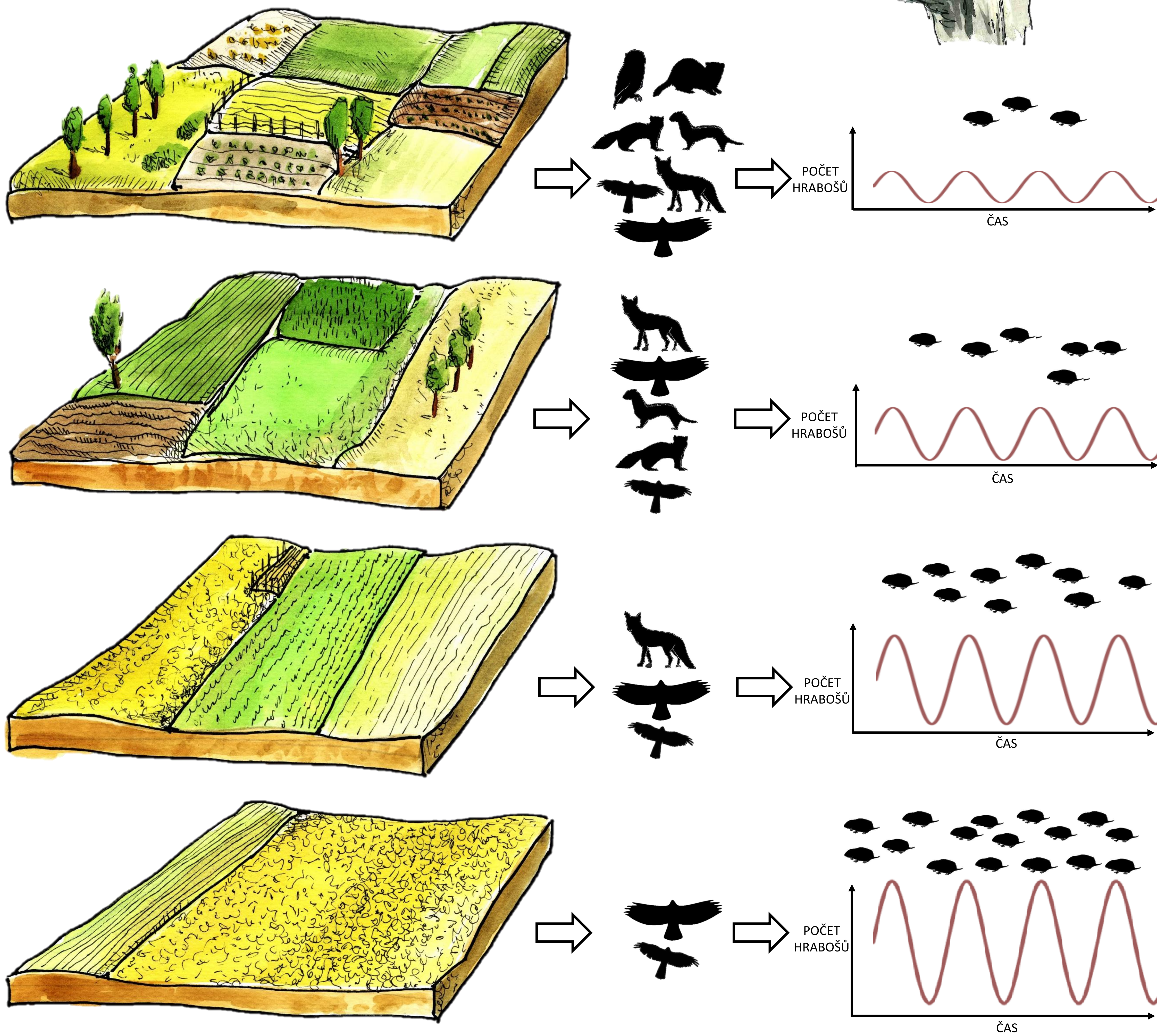
PESTROST KULTURNÍ KRAJINY A HRABOŠI

BY

Intenzivní zemědělství výrazně snížilo pestrost zemědělské krajiny, včetně zvýšení velikosti polí a ztráty přirozených stanovišť, což vedlo k výraznému snížení biologické rozmanitosti. Co některým druhům neprospívá (ptáci polní krajiny, zajáci, predátoři, hmyz), však může jiným vyhovovat. Mezi druhy, kterým intenzivní průmyslové hospodaření na velkých lánách vyhovuje, patří hraboš polní (*Microtus arvalis*). Jenže toho na svých polích neradi vidí zemědělci, kterým hraboš škodí okusem plodin a následným snižováním výnosu. Hraboš se vyznačuje rychlým reprodukčním cyklem. To znamená, že samice jsou schopny rozmnožování již ve věku 14 dní a mohou produkovat nové vrhy v rychlém sledu zhruba každých 20 dnů. K nárůstu populace proto může dojít velmi rychle. Populační dynamika hraboše polního se vyznačuje cyklickým kolísáním početnosti v intervalu cca 3 let. Ve vrcholové fázi cyklu může hustota hraboše dosáhnout 2–3 tisíc jedinců na hektar. Naopak ve fázi nízké početnosti bývá jarní populační hustota mnohdy nižší než 1 jedinec na hektar.

Text: Martin Šálek a Alena Fornůsková, ÚBO AV ČR, v. v. i., kresba: Šimon Bryja, student, Gymnázium Třebíč

Zvýšením pestrosti zemědělské krajiny (např. zmenšením velikosti polních celků, zakládáním křovinatých koridorů, mezí, alejí a dalších nezemědělských prvků) můžeme získat kvalitnější půdu odolnou vůči suchu. Zároveň nám pestrá krajina pomáhá v boji proti polním škůdcům, mezi které patří hraboši. Pestrá krajina je zdravá krajina, která se o regulaci hrabošů početnosti postará sama, skrze predátory, kteří v ní nacházejí útočiště. Gradaci hrabošů predátoři sice úplně nezabrání, ale mohou výrazně snížit vrchol gradace a tím významně snížit škody na polních plodinách. Na rozdíl od krajiny s velkými lány nedochází v pestré krajině k tak velkému přemnožení hrabošů, také díky větší druhové bohatosti různých ptačích i savčích predátorů.

Akademie věd České republiky
Strategie AV21
Špičkový výzkum ve veřejném zájmu